

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 93/17

Λουξεμβούργο, 12 Σεπτεμβρίου 2017

Απόφαση στην υπόθεση C-589/15 P
Αλέξιος Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής

Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι δεν μπορεί να καταχωρισθεί η πρόταση ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών την οποία είχε υποβάλει Έλληνας υπήκοος με σκοπό να καταστεί δυνατή η διαγραφή του δημοσίου χρέους των χωρών που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης

Το αντικείμενο μιας τέτοιας πρωτοβουλίας δεν έχει, πράγματι, κανένα έρεισμα στις Συνθήκες

Κατά τη Συνθήκη ΕΕ, πολίτες της Ένωσης, των οποίων ο αριθμός ανέρχεται τουλάχιστον στο ένα εκατομμύριο και οι οποίοι προέρχονται από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των κρατών μελών, μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλία με την οποία η Επιτροπή καλείται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να προτείνει στον νομοθέτη της Ένωσης την έκδοση νομικής πράξης για την εφαρμογή των Συνθηκών («ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών»). Πριν αρχίσει η συλλογή του απαιτούμενου αριθμού υπογραφών, οι διοργανωτές της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών οφείλουν να ζητήσουν την καταχώρισή της από την Επιτροπή, η οποία εξετάζει ιδίως το αντικείμενο και τους σκοπούς της. Η Επιτροπή δύναται να απορρίψει την αίτηση καταχώρισης της πρωτοβουλίας, ιδίως σε περίπτωση κατά την οποία το αντικείμενο της πρωτοβουλίας αυτής προδήλως δεν εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής να προτείνει την έκδοση νομικής πράξης στον νομοθέτη της Ένωσης.

Ο Αλέξιος Αναγνωστάκης, Έλληνας υπήκοος, είναι ο διοργανωτής της πρότασης ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών με τίτλο «Ένα εκατομμύριο υπογραφές για την Ευρώπη της αλληλεγγύης», την οποία υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 13 Ιουλίου 2012. Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής είναι να καθιερωθεί στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η «αρχή της κατάστασης ανάγκης, κατά την οποία, οσάκις η εξυπηρέτηση απεχθούς χρέους απειλεί την οικονομική και πολιτική υπόσταση κράτους, η άρνηση καταβολής του χρέους αυτού είναι αναγκαία και δικαιολογημένη». Στην πρόταση πρωτοβουλίας μνημονεύεται ως νομική βάση για την έκδοσή της η οικονομική και νομισματική πολιτική (άρθρα 119 έως 144 ΣΛΕΕ).

Με απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012 ¹, η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση καταχώρισης της πρότασης του Αλ. Αναγνωστάκη για τον λόγο ότι η πρόταση αυτή προδήλως δεν ενέπιπτε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Κατόπιν τούτου, ο Αλ. Αναγνωστάκης προσέφυγε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αίτημα την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής. Με απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2015 ², το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του Αλ. Αναγνωστάκη, κρίνοντας ότι η Επιτροπή δεν έχει τη δυνατότητα να προτείνει στον νομοθέτη της Ένωσης την καθιέρωση αρχής κατά την οποία το δημόσιο χρέος των χωρών που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης θα έπρεπε να μπορεί να διαγραφεί. Κατόπιν της έκδοσης της απόφασης αυτής, ο Αλ. Αναγνωστάκης άσκησε αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας να αναιρεθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

Με τη σημερινή απόφαση, **το Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης του Αλ. Αναγνωστάκη και επικυρώνει, επομένως, την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.**

¹ Απόφαση C (2012) 6289 τελικό της Επιτροπής, της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, περί απορρίψεως της αιτήσεως καταχωρίσεως της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών «Ένα εκατομμύριο υπογραφές για την Ευρώπη της αλληλεγγύης», η οποία υποβλήθηκε στην Επιτροπή στις 13 Ιουλίου 2012.

² Απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2015, *Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής* (T-450/12, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου 108/15).

Το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι, λαμβανομένης υπόψη της σπουδαιότητας της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών ως μέσου συμμετοχής των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης, η Επιτροπή πρέπει να αιτιολογεί με σαφή τρόπο κάθε απόφαση με την οποία απορρίπτει αίτηση για την καταχώριση πρότασης πρωτοβουλίας. Λαμβανομένου υπόψη, όμως, του ιδιαίτερου συνοπτικού χαρακτήρα και της έλλειψης σαφήνειας της επίμαχης πρότασης πρωτοβουλίας, το Δικαστήριο επικυρώνει την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι επαρκώς αιτιολογημένη στην προκειμένη περίπτωση.

Το Δικαστήριο ελέγχει εν συνεχεία το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίζει, σε πνεύμα αλληλεγγύης, τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης. Το Δικαστήριο κρίνει, όπως και το Γενικό Δικαστήριο, ότι η διάταξη αυτή της ΣΛΕΕ δεν αφορά μέτρα που έχουν κατ' ουσίαν ως σκοπό να μετριάσουν τις σοβαρές δυσχέρειες χρηματοδότησης που αντιμετωπίζει κράτος μέλος. Επιπλέον, το Δικαστήριο επιβεβαιώνει ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τη λήψη μέτρου ή για την καθιέρωση αρχής που παρέχει, κατ' ουσίαν, σε κράτος μέλος τη δυνατότητα να αποφασίσει μονομερώς να μην αποπληρώσει το σύνολο ή μέρος του χρέους του.

Όσον αφορά την ανάλυση του άρθρου 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, βάσει του οποίου το Συμβούλιο μπορεί να χορηγήσει χρηματοδοτική ενίσχυση της Ένωσης σε κράτος μέλος που αντιμετωπίζει δυσχέρειες οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή σε έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του, το Δικαστήριο επικυρώνει και σε αυτήν την περίπτωση το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου. Επομένως, κρίνει και αυτό ότι η εν λόγω διάταξη της ΣΛΕΕ, αφενός, δεν δικαιολογεί τη νομοθετική καθιέρωση γενικού και μόνιμου μηχανισμού διαγραφής του χρέους ο οποίος θα στηρίζεται στην αρχή της κατάστασης ανάγκης και, αφετέρου, έχει ως αντικείμενο αποκλειστικά χρηματοδοτική ενίσχυση την οποία χορηγεί η Ένωση και όχι τα κράτη μέλη. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι η καθιέρωση της αρχής της κατάστασης ανάγκης δεν μπορεί να εμπίπτει στην έννοια της ενίσχυσης την οποία χορηγεί η Ένωση, στο μέτρο που η αρχή αυτή δεν αφορά μόνον το χρέος κράτους μέλους προς την Ένωση, αλλά και τις οφειλές του κράτους αυτού προς άλλα πρόσωπα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (μεταξύ των οποίων και τα κράτη μέλη).

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει, όπως και το Γενικό Δικαστήριο, ότι η αρχή της κατάστασης ανάγκης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ούτε βάσει του άρθρου 136 ΣΛΕΕ, δυνάμει του οποίου το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για να ενισχυθεί ο συντονισμός και η εποπτεία της δημοσιονομικής πειθαρχίας των κρατών μελών της Ευρωζώνης και για να χαράσσονται οι προσανατολισμοί οικονομικής πολιτικής που αφορούν τα κράτη αυτά. Πράγματι, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η καθιέρωση της αρχής της κατάστασης ανάγκης θα είχε ως σκοπό την ενίσχυση του συντονισμού της δημοσιονομικής πειθαρχίας ή ότι θα καταλεγόταν μεταξύ των προσανατολισμών οικονομικής πολιτικής, κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι η αρχή αυτή θα είχε στην πραγματικότητα ως αποτέλεσμα να αντικαταστήσει την ελεύθερη βούληση των συμβαλλομένων, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 136 ΣΛΕΕ, με ένα νομοθετικό μηχανισμό μονομερούς διαγραφής του δημοσίου χρέους.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582